

SMWO

STICHTING
MAATSCHAPPELIJK
WERK & WELZIJN
OOSTERSCHELDEREGIO

FACTSHEET 2023

GEMEENTE BORSELE

“ *Sociaal werkers zijn de experts van het gewone leven.* ”

ALGEMEEN

Waar staat het sociaal werk voor? Wat is de kern van het sociaal werk? Dit zijn vragen die we regelmatig krijgen van onze samenwerkingspartners.

In deze jaarrapportage maken we zichtbaar aan de hand van verhalen van onze medewerkers en aangevuld met cijfers, wat sociaal werk is en doet.

Maar eerst een stukje context:

Het gaat in het sociaal werk om heel veel aspecten van het gewone leven; gewone gebeurtenissen die grote impact kunnen hebben op het leven van mensen. Het gaat ook om inwoners die het heft in eigen hand willen nemen om de sociale basis goed te ontwikkelen. Voorbeelden van wat sociaal werk in kan houden zijn dan ook:

De tiener die niet kan aarden in een pleeggezin, de broze oude dame die op zoek is naar sociale contacten, de buurtgemeenschap die iets wil doen aan het geweld van jeugdgroepen, de man die dreigt dakloos te worden, een gezin met opvoedvragen, een tienermeisje dat geëxploiteerd wordt in een relatie, een gezin met schulden. Zomaar wat casuïstiek waarmee sociaal werkers dagelijks aan de slag gaan. De opsomming is moeiteloos eindeloos uit te breiden.

Sociaal werkers bevorderen het dagelijkse functioneren van (kwetsbare) mensen, groepen, gemeenschappen in complexe omgevingen en in wisselwerking met die omgevingen.

Sociaal werkers zijn schoolwijs en straatwijs. De straat en de wijk zijn de arena waar sociaal werkers present en aanspreekpunt zijn, vroeg signaleren, erger voorkomen en het wijknetwerk overzien. Het erbij halen van bewoners, opkomen voor hun belangen en ondersteuning bieden, zijn taken die steeds belangrijker aan het worden zijn. Het beleid van gemeenten richt zich meer en meer op preventie van zorg, onder andere door het versterken van de sociale basis, het vergroten van de veerkracht van individuen en het vroeg signaleren van problemen, zodat deze niet groter worden. Het sociaal werk is een belangrijke partner om dit beleid uit te voeren.

MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN EN ROL SOCIAAL WERK

Gemeenten hebben de volgende belangrijke maatschappelijke opgaven de komende jaren handen en voeten te geven:

- Een grootscheepse meerjarige wijkenaanpak wordt breed onderschreven:
Rol sociaal werk: een belangrijke rol voor het sociaal werk om hier een bijdrage aan te leveren;
- Opgroeien: de kansongelijkheid krijgt steeds meer aandacht:
Rol sociaal werk: meer samenwerking tussen onderwijs en kinder-/jongerenwerk is een beproefd recept;
- De omslag van zorg (cure) naar preventie (care/sociaal) krijgt geleidelijk vorm:
Rol sociaal werk: sociaal werkers zetten in op normalisatie van levensgebeurtenissen, op preventief aanbod in de vorm van individueel en collectieve ondersteuning;
- Werken aan bestaanszekerheid en een leven zonder schulden:
Rol sociaal werk: met sociaal raadslieden als vooruitgeschoven posten;
- De komende jaren krijgen gemeenten er een stroom aan nieuwe taken bij: opvang en inburgering, de energieopgave, vergrijzing, groeiende woningnood en nog veel meer:
Rol sociaal werk: gebruik en versterk de bestaande sociale infrastructuur om die vloedgolf op te vangen;

Sociaal werk kan hier dus een belangrijke rol spelen, waar het ook nog financieel loont om hierin te investeren. In diverse onderzoeken is namelijk aangetoond dat het sociaal werk een rendement heeft van 1.6 euro op iedere euro die erin wordt geïnvesteerd. Toch gaan budgetten niet gelijk op met het verschil wat het sociaal werk kan maken. Het landelijke budget voor preventie waaronder welzijn, is slechts 3% van het budget voor de zorg. Eén van de belangrijkste opgaven de komende tijd is om de zorgvraag terug te dringen. Tot nu is het vooral de zorg die gefaciliteerd wordt om met oplossingen te komen. Oplossingen die vooral uit het sociaal domein moeten komen en waar het sociaal werk al vele decennia actief is.

SMWO heeft daarom in 2023 het initiatief genomen om een coalitie te gaan vormen met de andere sociaal werkorganisaties in Zeeland. We staan tenslotte voor hetzelfde vak en dezelfde vormen van dienstverlening. Dit vak heeft een duidelijke stem nodig in de transitie van het zorgsysteem, want met de focus op preventie, de normalisatie van levensgebeurtenissen, het leggen van verbanden tussen mensen in de samenleving en hierbij individueel en collectief ondersteunen, maken we het verschil in gemeenschappen en bij de individuele inwoner die ondersteuning nodig heeft.

We hebben ook weer meer stappen gezet op het gebied van scholing en implementatie van positieve gezondheid in onze werkprocessen en onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van blended dienstverlening, waarbij digitaal en fysiek worden gecombineerd. In 2024 hopen we hier verder handen en voeten aan te kunnen geven.

ARBEIDSMARKT EN BEROEPSIDENTITEIT

Een belangrijk aandachtspunt binnen SMWO is de arbeidsmarkt in Zeeland. Kampt de zorg al veel langer met personeelstekorten, in het sociaal werk zien we dit ook steeds meer ontstaan. Uit landelijk onderzoek onder sociaal werkers is gebleken dat zij, als semi professional (te vergelijken met leerkracht en verpleegkundige), vooral te maken hebben met een politiek, economische en maatschappelijk omgeving die deels hun werkzaamheden bepaalt. Hierin zijn zoveel veranderingen gaande, dat de identiteit van het vak meer en meer diffuus wordt, wat niet bijdraagt aan de motivatie van toekomstige studenten om voor dit vak te kiezen. Daarnaast leven we in een provincie die vergrijsd en ontgroent tegelijkertijd en de studenten die er zijn, blijken, mede door bovenstaande redenen, te weinig te kiezen voor ons mooie vak, terwijl we ze nu zo hard nodig hebben. SMWO heeft daarom de HZ en Scaldia uitgenodigd om te bespreken hoe we de instroom kunnen verhogen. Daarnaast is er geïnvesteerd in diverse personele regelingen om bestaand personeel zoveel mogelijk bij ons te behouden en gaan we investeren in het opnieuw bepalen van de kaders door middel van een nieuw meerjarenbeleidsplan.

ONZE IMPACT IN 2023

In deze jaarrapportage kunt u dus voorbeelden lezen van welke diensten we hebben geleverd, welke verbindingen we hebben gelegd en hoeveel mensen we individueel en in groepen hebben geholpen hun weg te vinden in de alsmaar groeiende complexiteit van de samenleving. In bijna driekwart van alle individuele en groepsgerichte vragen, is er een oplossing geboden en is er niet verder doorverwezen. We zetten het netwerk, de vrijwilligers en/of buurtgenoten in om te ondersteunen waar dat kan, maar als het echt nodig is, moet er ook zorg beschikbaar zijn en blijven. Tenslotte is het een illusie te denken dat alles kan worden voorkomen, maar er is absoluut nog heel veel winst te behalen!

Anneke en Yvonne
Raad van Bestuur SMWO
Maart 2024.

TERUGBLIK 2023

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van veel veranderingen, zowel buiten als binnen de organisatie. In de samenleving merken onze collega's veel onzekerheid bij inwoners over hun persoonlijke situatie. De stijgende prijzen als gevolg van de inflatie heeft voor heel veel meer mensen geleid tot problemen op het gebied van hun bestaanszekerheid. Als je niet weet of je je rekeningen kunt betalen en fatsoenlijk eten kunt kopen voor je gezin, dan geeft dat heel veel stress. Stress leidt tot mentale en fysieke problemen, die weer doorwerken op allerlei andere levensgebieden, zoals werk, opvoeding, relaties en zingeving.

We zien dus dat de complexiteit van de problemen waar mensen mee kampen groot is, alles hangt met alles samen en als de basis niet op orde is (dak boven je hoofd, goed inkomen, fijn netwerk), dan valt de bodem onder het bestaan weg en doen veel mensen een beroep op hulp, zorg of ondersteuning. Aangezien de zorg verder krimpt en minder snel beschikbaar is, moeten veel mensen terugvallen op inzet van vrijwilligers en mantelzorg, die het alsnog zwaarder krijgen en uiteindelijk ook hulp vragen bij SMWO.

In onze cijfers zien we terug dat de doorlooptijden op de casuïstiek verder oploopt. Was het de afgelopen jaren 4 tot 6 maanden voordat kon worden afgesloten, loopt dit nu op naar 6 tot 12 maanden. Dit betekent dat de instroom stagneert, waardoor wachttijden oplopen. Dit geeft intern forse werkdruk, mede ingegeven door veel personele wisselingen als gevolg van de krappe arbeidsmarkt waar iedereen uit dezelfde vijver vist.

In onze jaarcijfers zien we de afspiegeling terug van wat er in de samenleving gebeurt. Dit verschilt niet per gemeente, want in het hele werkgebied komen dezelfde problematieken terug. Onderstaande thema's geven de top 5 weer van meest voorkomende vragen en problemen in 2023.

1. FINANCIËN

Mensen hebben steeds meer ingewikkelde problemen, vooral met geld. De inflatie maakt dit alleen maar erger. Het is lastig voor mensen om te weten waar ze recht op hebben en hoe ze dat moeten regelen. Het aanvragen van bijstand kost veel tijd en papierwerk. Soms moeten mensen tegelijkertijd verschillende uitkeringen aanvragen, wat nog ingewikkelder is. Dat is moeilijk voor mensen en we moeten ze dus veel helpen om niet vast te lopen in alle regels.

2. OPVOEDING/GEZINSPROBLEMATIEK

Er is een toename in behoefte aan ondersteuning van ouders in het behouden van regie over gezin- en opvoedingssituatie. Zij hebben vaak steun nodig bij besluitvorming en het bepalen van benodigde hulp. Opvoedingsproblematiek komt vaak voort uit complexe systeemproblemen, zoals financiële problemen, verslaving, persoonlijkheidsproblematiek, relatieproblemen en school gerelateerde zorgen, wat leidt tot gevoelens van overbelasting bij ouders.

3. GEESTELIJKE GEZONDHEID

Tweedelijnszorg houdt de deur dicht vanwege wachtlijsten en bezuinigingen, waardoor mensen met verward gedrag langer thuis moeten blijven zonder behandeling, wat resulteert in een toename van complexe hulpvragen in de wijken en dorpen. Financiële onrust vormt vaak de start van verschillende problemen, soms gepaard met verslavingsproblematiek zoals roken of alcoholgebruik. Maatschappelijke werkers van SMWO gaan op pad om met mensen met geestelijke gezondheidsproblemen in gesprek te gaan, maar de vraag naar echte oplossingen neemt toe.

4. MANTELZORG

Er is een toenemende druk op mantelzorgers. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lange wachtlijsten in de (GGZ) zorg, geen mogelijke plaats en de wens van de ouderen om langer thuis te blijven wonen. Deze druk wordt verergerd wanneer familieleden op afstand wonen, waardoor directe zorglasten zwaarder worden. Mantelzorgers ervaren moeilijkheden met complexe regelgeving en samenwerking tussen verschillende zorginstaties, waardoor ze soms overweldigd worden door de wirwar van procedures en voorzieningen.

5. HUISVESTING

De woningmarkt zit volledig op slot, met lange wachtlijsten en weinig beschikbare huizen. Hierdoor worden sommigen gedwongen om bij hun ex-partner te blijven wonen na een scheiding en jongeren blijven langer thuis wonen. Herbouw van woonwijken zorgt voor een nog grotere schaarste aan huizen en belemmert de herhuisvesting van oudbewoners. De gevolgen van de woningnood zijn merkbaar in ruzies tussen ouders en jongeren, toename van verslavingsproblematiek, uitval op werk en school, en huiselijk geweld bij mensen die niet uit elkaar kunnen na scheidingen.

VOORBEELDEN VAN ONZE DIENSTVERLENING

THEMA

CASUS ONAFHANKELIJKE CLIËNTONDERSTEUNING

"De kinderen van een man van in de zestig, maakten zich zorgen over hem en vroegen hulp aan onze onafhankelijke cliëntondersteuners. Ze vroegen zich af hoe ze het beste hun zorgen over hem konden communiceren, maar wisten niet hoe hij zou reageren. Ze waren bang dat hij geen hulp zou accepteren. Tijdens een gesprek rond de tafel samen met de vader en zijn kinderen werd er openhartig gesproken. Alle zorgen kwamen op tafel en de man begreep de bezorgdheid van zijn kinderen en zag zelf ook dat hij wel wat hulp kon gebruiken. De cliëntondersteuner gaf informatie over hulp bij financiën en thuis. Na wat overweging met zijn kinderen, is er hulp aangevraagd voor thuisbegeleiding via de WMO. Deze hulp is gestart en gaf de man de kans om zijn hart te luchten, steun te krijgen, en te praten over zijn problemen."

~Onafhankelijke cliëntondersteuner

THEMA

OPBOUWWERK JONGEREN

"In Borsele horen we dat jongeren vaak in schuurtjes en keten drinken of drugs gebruiken omdat cafés leeftijdsgrenzen hebben. De gemeente en de huisartsen maken zich zorgen omdat dit gebeurt in plekken waar er weinig toezicht is. Als jongerenwerkers zijn we naar de gereformeerde kerk in 's Gravenpolder gegaan en hebben we met de diakenen en de dominee gesproken over deze signalen in het dorp. Zij zagen die signalen ook vanuit de jongeren in het dorp, maar ook dat dit moeilijk bespreekbaar is vanuit de ouders of dat het gebeurt in kringen waar er weinig toezicht is. Samen met de kerk hebben we ervoor gezorgd dat zij nu voorlichting geven aan jongeren tijdens catechisatie om het onderwerp bespreekbaar te maken. Het is bijzonder dat we samenwerken met de kerk en dat ze direct sprekers hebben gevonden voor de voorlichting.

In Heinkenszand en 's Gravenpolder zijn inwoners zeer bereid om zich in te zetten voor jongeren, zelfs als ouders. Dit is erg waardevol voor ons als jongerenwerkers. Ouders zijn actief betrokken bij de activiteiten, zowel eenmalige als terugkerende. Wat we nu zien is dat we hen eerst moesten benaderen voor het opzetten van deze activiteiten, maar tegenwoordig nemen zij bijvoorbeeld zelf de leiding bij het openen en runnen van de jeugdsoos, waarbij wij alleen nog een stukje begeleiding hoeven te verzorgen."

~Jongerenwerker/opbouwwerker

CLIËNTEN/DEELNEMERS

Korte contacten (< 4 uren / <= 3 contactmomenten)	210
Casussen (> 4 uren / > 3 contactmomenten)	312
Aanmeldingen (> 4 uren / > 3 contactmomenten)	165
Cliënten (zowel korte contacten als casussen)	449
Afnemers Formulierenbrigade	23

Het vermelde aantal contacten, casussen en cliënten is actief of actief geweest in 2023

SAMENSTELLING CLIËNTENBESTAND CASUSSEN

ENKELVOUDIGE
PROBLEMATIEK
15%

MEERVOUDIGE
PROBLEMATIEK
85%

TRAJECTSOORT KORTE CONTACTEN

Maatschappelijk Werk	90
Sociaal Juridische Dienstverlening	86
Onafhankelijke cliëntondersteuning	27
Bereikbaarheidsdienst	2
Overige	5
Totaal	210

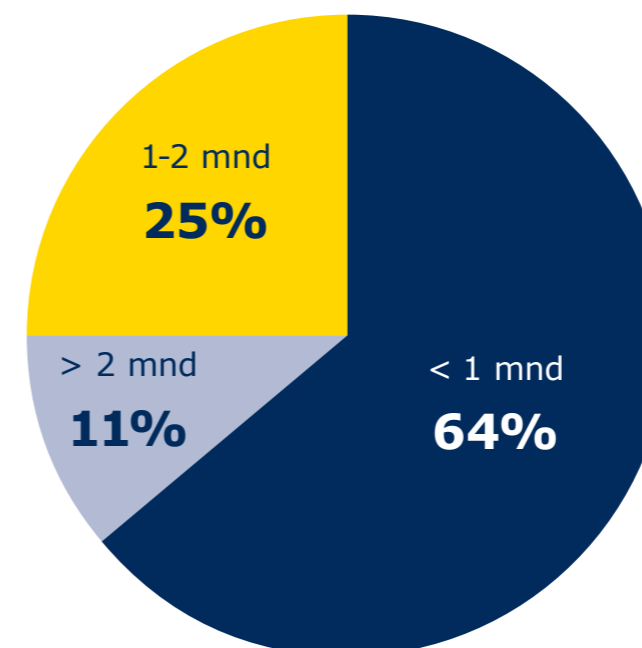
Dit betreft het aantal casussen dat lopend is of lopend is geweest in 2023.

TRAJECTSOORT CASUSSEN

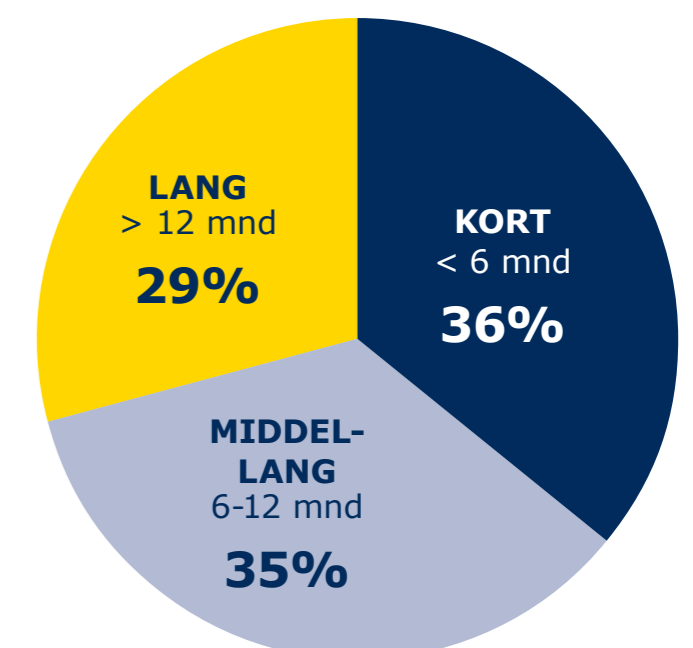
Maatschappelijk Werk	115
Onafhankelijke cliëntondersteuning	84
Sociaal Juridische Dienstverlening	55
Complexe casus jeugd & gezin	28
Familienetwerkberaden	7
Overige trajecten	23
Totaal	312

Dit betreft het aantal casussen dat lopend is of lopend is geweest in 2023.

WACHTTIJDEN

DUUR CASUSSEN

AFGESLOTEN CASUSSEN PER TRAJECTSOORT

Onafhankelijke cliëntondersteuning	29
Maatschappelijk werk	62
Onafhankelijke cliëntondersteuning	37
Sociaal Juridische Dienstverlening	36
Complexe casus jeugd & gezin	10
Familienetwerkberaden	6
Overige trajecten	13
Totaal	164

DOORVERWIJZING AFGESLOTEN CASUSSEN

Geen doorverwijzing	54%
GGZ	8%
Zorgaanbieders w.o. thuiszorg	6%
SMWO (interne doorverwijzing)	5%
Jeugdhulpverlening	4%
MW en Welzijnsvoorzieningen extern	3%
Bewindvoerder	2%
Gemeente WIZ (Werk Inkomen en Zorg)	2%
Overige (<2%)	16%

CASUSSEN NAAR SOORT PROBLEMATIEK

TOP 10

Financiën / administratie	12%	
Gezondheid geestelijk	10%	
Opvoeding	7%	
Balans draaglast / draagkracht	7%	
Wonen (eigen huis)	6%	
Gezondheid lichamelijk	5%	
Maatschappelijke participatie	5%	
Emotionele ontwikkeling	5%	
Zelforganiserend vermogen (individu)	4%	
Zelforganiserend vermogen (gezin)	4%	

REDEN BEËINDIGING AFGESLOTEN CASUSSEN

Dienstverlening afgerond	73%
Voortijdig op initiatief medewerker	9%
Vanwege verhuizing	6%
Vanwege opname / doorverwijzing	5%
Voortijdig op initiatief klant	5%
Vanwege overlijden	1%
Overige	1%

VERWIJZERS

(zowel korte als langdurige dienstverlening)

Geen doorverwijzing	48%
SMWO (interne doorverwijzing)	10%
GGT/CJG Borsele	8%
Gemeente WIZ (Wet Inkomen en Zorg)	7%
Huisarts/specialist ziekenhuis	4%
Veilig thuis	3%
Veiligheidshuis, justitie, politie, reclassering	3%
GGZ	2%
MW en Welzijnsvoorzieningen extern	2%
Overige (<2%)	13%

CASUSSEN PER MAATSCHAPPELIJK EFFECT / THEMA

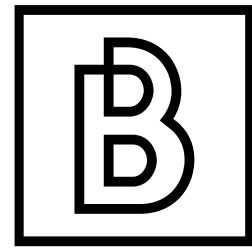
	Unieke casussen	Unieke korte contacten	Unieke langlopende casussen
Leefbaarheid & Socialiseren	198	50	148
Activering binding met de samenleving	1	1	0
Bevorderen veiligheid	122	37	85
Mobiliseren informele maatschappelijke inzet	3	3	0
Uitbouwen sociale netwerken (groep & buurt)	101	10	91
Ontwikkelen en (Op)groeien	439	166	273
Preventie gevolgen armoede	260	118	142
Optimaliseren huiselijke relaties	196	53	143
Versterken taalvaardigheid	4	0	4
Aanboren talentontwikkeling	93	12	81
Realiseren (werk) ervaringsplekken	29	0	29
Autonomie & Meedoen	221	32	189
Stimuleren gezonde leefstijl	192	26	166
Beperken overbelaste mantelzorgers	91	3	88
Vergroten mobiliteit	5	4	1
Reduceren van eenzaamheid	13	0	13
Procesondersteuning	51	28	23
Pro-actief informeren over (wettelijke) mogelijkheden, regelingen & voorzieningen	33	28	5
Behartigen belangen	19	0	19
Totaal	519	210	309

KORTE CONTACTEN NAAR SOORT PROBLEMATIEK

TOP 10

Financiën / administratie	40%	
Zelforganiserend vermogen (gezin)	18%	
Wonen (eigen huis)	13%	
Vragen zorglandschap	9%	
Zingeving	6%	
Zelforganiserend vermogen (individu)	4%	
Digitale vaardigheden	3%	
Bewegen	3%	
Mobiliteit	1%	
Balans draaglast / draagkracht	1%	

Een casus kan meerdere hulpvragen binnen hetzelfde thema hebben. De eindtotalen en subtotalen zijn ook uniek gemaakt en zijn daarom in sommige gevallen lager dan het totaal van de onderliggende getallen. Deze cijfers betreffen het aantal casussen dat lopend is of lopend is geweest in 2023.

gemeente
BORSELE

CONTACT

Locatie Goes

's-Heer Elsdorpweg 12

4461 WK Goes

Telefoon: (0113) 277 111

Locatie Zierikzee

Laan van St. Hilaire 2

4301 SH Zierikzee

Telefoon: (0111) 453 444